

Θέση υπογραφής δικαιούχου δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας
εφόσον αυτή προβλέπεται από τη σύμβαση

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως άνευ γραπτής αδειάς του εκδότη η κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Εκδόσεις Πατάκη – Σύγχρονη ελληνική λογοτεχνία

Πεζογραφία – 509

Αύγουστος Κορτώ, *Μισό παιδί*

Υπεύθυνος έκδοσης: Κώστας Γιαννόπουλος

Επιμέλεια – Διόρθωση: Χρίστος Κυθρεώτης

Σελιδοποίηση: Κωνσταντίνος Καπένης

Φωτογραφία εξωφύλλου: ©David Wall/Getty Images/Ideal Image

Copyright © Σ. Πατάκης Α.Ε.Ε.Δ.Ε. (Εκδόσεις Πατάκη)

και Αύγουστος Κορτώ, Αθήνα, 2021

Πρώτη έκδοση από τις Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα,

Οκτώβριος 2021

Κ.Ε.Τ. Δ792 Κ.Ε.Π. 695/21 ISBN 978-960-16-9875-5

ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΔΑΡΗ (ΠΡΩΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ) 38, 104 37 ΑΘΗΝΑ.

ΤΗΛ.: 210.36.50.000, 801.100.2665, 210.52.05.600, ΦΑΞ: 210.36.50.069

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ, ΜΠΕΝΑΚΗ 16, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210.38.31.078

ΥΠΟΚ/ΜΑ: ΚΟΡΓΤΣΑΣ (ΤΕΡΜΑ ΠΟΝΤΟΥ – ΠΕΡΙΟΧΗ Β' ΚΤΕΟ), 57009 ΚΑΛΟΧΩΡΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ,

ΤΗΛ.: 2310.70.63.54, 2310.70.67.15, 2310.75.51.75, ΦΑΞ: 2310.70.63.55

Web site: <http://www.patakis.gr> • e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

Άκου! Εμείς θα σου πούμε τι συνέβη!
Εμείς! Εμείς! Που ήμασταν εκεί!
Εκεί! Στα θρανία μας, κι έπειτα κάτω απ' τα θρα-
νία μας, στο πάτωμα.
Στο πάτωμα της τάξης, μέσα σε μια λίμνη-
Μια σούπα!
Μέσα σε μια σούπα από αίμα και κάτουρα, με
κομμάτια λυκειόπαιδων.
Άκου! Εμείς ξέρουμε τα πάντα!
Κι αν όχι τα πάντα, σχεδόν – εδώ δεν έχει μυστικά.
Εδώ δεν έχει κλειδωμένα κινητά κι ανώνυμα μηνύματα.
Εδώ είναι όλα διάφανα, όλα φανερά.
Κι ας μας διαφεύγουν κάποιες λεπτομέρειες.
Είναι ακόμη περίοδος προσαρμογής. Μαθαίνουμε
τα κατατόπια.
Όμως αυτή η καριόλα η Ματίνα-
Η πόρνη!
Η γαμιόλα!
Δε θα ψοφήσει; Θα σου πω εγώ. Έτσι και την πιά-
σω στα χέρια μου-

Κι ας μην έχουμε χέρια, μόνο φωνές.
Μας πήρε στον λαϊμό της, η πουτάνα.
Στο μουνί της!

Μήπως γινόμαστε λίγο άδικοι, παιδιά; Στο κάτω
κάτω, δεν μπορούκαρε η Ματίνα στο σχολείο με το πο-
λυβόλο.

Καλά σας λέει, μη γίνεστε μισογυναίκες.
Μισογύνηδες εννοείς;
Αυτό. Δεν ήταν η Ματίνα ο δολοφόνος.
Πες τα! Ο Αντώνης μας έφαγε!

Ο πούστης!
Το αλβαναριό!

Ο ντοπαρισμένος, ο ανώμαλος, το φρικιό, το βρο-
μερό—

Μη λες πολλά, δεν ξέρεις ποιος ακούει — θες να
μας βρίζουν κι από πάνω;

Άσε με, με το σίχαμα!

Που δεν τολμάει να δείξει τα μούτρα του, το αρ-
χίδι.

Κι ας μην έχουμε μούτρα.

Πού να 'ναι, άραγε, το μουνόσκυλο; Γιατί δεν εί-
ναι εδώ;

Γιατί οι αυτόχειρες πάνε στην Κόλαση.

Και τι, δηλαδή, εδώ που είμαστε σου κάνει για Πα-
ράδεισος;

Γιατί δεν τον διάβασε παπάς.

Γιατί είναι μωαμεθανός, και τώρα γαμάει και τρώει

πιλάφια κι εμείς βράζουμε στο ζουμί μας – γαμώ τη μάνα του, γαμώ.

Όμως αυτή η σκύλα όπλισε το χέρι του.

Αυτή, αυτή! Κι ο γαμημένος ο πατέρας της–

Το εθνίκι, ο φασίστας, που 'χε στο υπόγειο ολόκληρο οπλοστάσιο.

Δεν έφταιγε ο κυρ Βλάσης. Κυνηγός ήταν, κι ήθελε να φυλάξει την οικογένειά του απ' τους Τουρκαλάδες που κόβουν βόλτες στα σύνορα λες κι είναι τσιφλίκι τους.

Έπρεπε να 'χαμε στην είσοδο αυτή τη μαλακία που έχουν στα αεροδρόμια.

Ανιχνευτή μετάλλων λες.

Αυτό – μόνο που ποιος θα φανταζόταν τέτοιο σκηνικό στο κωλοχώρι;

Κι εγώ, όταν έσκαγαν ειδήσεις για τρομοκρατικά χτυπήματα στην Αμερική, ξέρω γω, ή στη Γαλλία–

Το κράτος είναι ο μόνος τρομοκράτης!

Σκάσε, μωρή αγλάδω!

Και να δεις που στο τέλος θα τον βγάλουνε και θύμα τον κωλο-Αλβανό.

Ότι του κάναμε μπούλινγκ, μη χέσω.

Που ήταν το πιο δημοφιλές άτομο σ' όλο το σχολείο.

«Δημοφιλές» βρε, χάχα – πέθανες και γράμματα δεν έμαθες.

Που όλα τα γκομενάκια κόβονταν για πάρτη του,

που ανέβαζε ένα δέντρο στο ίνστα –δέντρο, μαλάκα μου!– και μάζευε χίλιες καρδούλες κι εκατό σχόλια.

Και τότε πώς κολλάει αυτό που έκανε;

Μα αυτό είναι το θέμα – δεν κολλάει! Ειδάλλως οι μπάτσοι θα 'χαν βγάλει άκρη.

Αλλά δεν ξέρουν ποιον να ρωτήσουν – δεν έχει μείνει και κανένας.

Ενώ αν ρωτούσαν εμάς...

Γι' αυτό σου λέμε, άκου!

Άκου προσεχτικά!

Εμείς θα σου πούμε τι συνέβη!

Τι λάθος, μονολόγησε ο Σέξτος, διατρέχοντας με το βλέμμα τις στιλπνές μαρμάρινες πλάκες, τις γελαστές φωτογραφίες στα πορσελάνινα ενθέματα, τις επώδυνες χρονολογίες (2002-2019), τα μάταια λόγια του αποχωρισμού (Θα ζεις για πάντα στις καρδιές μας), τα λουλούδια στα χωνευτά ανθοδοχεία, σύμβολα αθέλητης σκληρότητας (Σήμερα ολόδροσος, αύριο ψοφίμι), τις τρεμάμενες φλογίτσες στα καντήλια, το νωπό, σακαμμένο χώμα με το μακρόστενο εξόγκωμα πάνω από κάθε λάκκο, σαν σκούρο ζυμάρι που 'χει πάρει να φουσκώνει απ' τη μαγιά του θανάτου. Ο τάφος του παιδιού ήταν το μεγαλύτερο λάθος.

Μόνο που εδώ δεν κείτονταν τα θύματα μιας σκάρτης μοίρας. Οι έφηβοι νεκροί μπροστά και γύρω του δεν είχαν σκοτωθεί σε τραγικό τροχαίο, ούτε τους είχε ισοπεδώσει το μένος ενός άγριου σεισμού. Η τύχη τους δε στραβοπάτησε, αλλά ξύπνησε ένα ηλιόλουστο πρωί του Σεπτεμβρη, φόρεσε τα ρούχα του σχολείου, βεβαιώθηκε ότι το κλεμμένο ούζι των εξακοσίων βλημάτων ανά λεπτό βρισκόταν

στο σακίδιο, μπήκε στην αίθουσα λίγο μετά την έναρξη του μαθήματος, κι άνοιξε πυρ.

Και πάλι, όμως. Ποιο δεκαεφτάχρονο αγόρι δολοφονεί εν ψυχρώ τους έντεκα απ' τους δεκατρείς συμμαθητές του –πες δώδεκα, αν δεν έβγαине απ' το κόμα η μικρή–, μαζί με τον αγαπημένο δάσκαλο και διευθυντή του σχολείου; Όποιος κι αν ήταν ο λόγος, ακόμα κι αν δεχόταν το βεβιασμένο συμπέρασμα της τοπικής αστυνομίας –ένα χοντροκομμένο σενάριο ξενοφοβικής δαιμονοποίησης, βασισμένο σε κίνητρα σχηματικά και πρόχειρα, που αντιμετώπιζαν τον ψυχισμό του σύγχρονου εφήβου και τις μεταπτώσεις του με κραυγαλέες απλουστεύσεις–, ακόμα κι αν έβλεπε συμπονετικά την τάση των χαροκαμένων γονιών να τυλίξουν τον καημό τους στη σιωπή (τι να την κάνεις την εξήγηση όταν πρέπει να ξεστρώσεις τα τελευταία σεντόνια που θα 'χουν απάνω τους τη μυρωδιά του παιδιού σου;), μια στριγκή νότα μυστηρίου –αψύ κελάηδισμα αθέατου πουλιού– διαπερνούσε τον απόηχο της σφαγής.

Η αλήθεια, τουλάχιστον όπως την καταλάβαινε, ήταν σαν χέρι που κρατάει ένα ποτήρι καθαρό νερό – αν δε βρεθεί ένα άλλο χέρι να την πάρει, αν δεν περάσει από άνθρωπο σε άνθρωπο, μένει μισή. Κι ούτε καν γι' αυτό δεν ήταν σίγουρος: κι αν ο άλλος δε διψάει; Αν δε θέλει μήτε να το δει το διάφανο νερό, γιατί έχει πνιγμένους στη ζωή του, γιατί ένας

χειμαρρος κάποτε του πήρε τα πάντα; Και τι μ' αυτό; Αν η αλήθεια μείνει στο κενό, παύει να 'ναι δροσιστική και κρυστάλλινη;

Όσο για τα λάθη, δεν ήταν μόνο τα μαρμάρινα που απλώνονταν μπροστά του. Ακόμα κι αν έβαζε στη σούμα τη Ματίνα Μαστρογιάννη, που χαροπάλευε στην εντατική, και το παλικαράκι που 'χε γλιτώσει, κι ετοιμαζόταν για την πρώτη απ' τις δεκάδες πλαστικές σε κάποιο νοσοκομείο της Αθήνας –τον δύστυχο Νεκτάριο Κουγιούλη, που δεν είχε πια ούτε στόμα ούτε μιλιά–, το άθροισμα και πάλι έβγαίνε λειψό. Απ' τη σπαραχτική επέκταση του νεκροταφείου έλειπε ένα μνήμα: αυτό του δράστη. Η ταφή του πλάι στα θύματα του αδιανόητου εγκλήματος είχε φέρει το χωριό στα όπλα: αφού ξέθαψαν την κουτσοουρεμένη σορό, την πέταξαν σαν σκουπίδι έξω απ' το σπίτι της μάνας του, η οποία –με τη σύμφωνη γνώμη της υγειονομίας, μιας και το οικόπεδο βρισκόταν σε ασφαλή απόσταση απ' το δίκτυο ύδρευσης– έσκαψε μόνη της τη γη κι έβαλε τον γιο της να πλαγιάσει κάτω απ' τη γέρινη σημύδα της αυλής.

Τα μέσα, αφιονισμένα απ' την ανομολόγητη χαρά μιας είδησης που θα έτρεφε κανάλια, εφημερίδες κι ιστότοπους για μήνες –για χρόνια, αν λογαριάσεις επετείους κι αφιερώματα–, γεμάτα βεβαιότητα κι αίσθημα χρέους απέναντι στο ιερό αγαθό

της ενημέρωσης, είχαν νομιμοποιήσει το σφάλμα σε τίτλους και άρθρα: ο δολοφόνος δεν ήταν Έλληνας (γιατί πού ακούστηκε, Έλληνας να σκοτώνει πατριώτες του;), δεν ήταν ο καλός, κοινωνικός μαθητής κι ο ανερχόμενος αθλητής που όλοι νόμιζαν, δεν ήταν σωστός γιος κι έντιμο μέλος της κοινωνίας που 'χε αγκαλιάσει τον ίδιο και τη μάνα του (τουτέστιν: αν είχε πατέρα να τον στρώσει, ποτέ δε θα 'φτανε στο έγκλημα), και το κυριότερο: δεν ήταν νεκρός. Η αναφορά στα θύματα του μακελειού ήταν μια δήλωση υποταγής της αριθμητικής στην ηθική: όλοι σχεδόν μιλούσανε για δώδεκα νεκρούς, κι οποτεδήποτε κανείς τολμούσε να επισημάνει το αυτονόητο, θυμίζοντας πως κι άλλη μια μητέρα είχε θάψει το παιδί της, οι σχολιαστές έπεφταν να τον φάνε. (Όπως έγραφε ένας μαινόμενος άγνωστος: *Δηλαδή εσύ θα έβαζες και τον Χίτλερ στα θύματα του Β' Παγκόσμιου;*) Παγιδευμένος ανάμεσα στο δώδεκα της πεισμομένης άρνησης και το άρρητο δεκατρία της στατιστικής, ο Αντώνης Ράπτης ήταν η απώλεια του Σρέντινγκερ: μέχρι να σταθείς στον κήπο του σπιτιού του, και να αντικρίσεις την τριανταφυλλιά που φύτρωνε στο στήθος του, ήταν και δεν ήταν πεθαμένος.

Μα κάθε σφάλμα έχει ρίζες που το δένουν με το παρελθόν, αύρα που αγγίζει ό,τι φυτρώνει γύρω του: στέκεται ξεροκέφαλα, σαν δέντρο –σκεβρό, μαυρισμένο– που καίγεται αδιάκοπα, που δε λέει να σβή-

σει. Έτσι και το Χρυσοδέντρι: ακόμα και πριν χάσει τον ανθό της νιότης του, τι το κρατούσε στη ζωή; Ένα χωριό με διακόσιες και κάτι ψυχές, σκαρφαλωμένο στη Ρούσσα, μια χούφτα κυνηγοί και κτηνοτρόφοι, φαμίλιες με κοινό, λιμνάζον αίμα, σπίτια χτισμένα σαν ανεκπλήρωτα όνειρα πέριξ της μοναδικής πλατείας, με το κοινοταρχείο –ομφαλό της μικροσκοπικής κοινότητας– στο κέντρο. Στα χείλη και τα χέρια των δημοσιογράφων, οι Χρυσοδεντριώτες είχαν γίνει, καταπώς είθισται, μια γροθιά ενώπιον της φρίκης. Όμως κανείς δε λέει ότι τα δάχτυλα μένουν σφιγμένα μερικά λεπτά μονάχα –όσο κρατάει η οργή, όσο διαρκεί το ξυλοκόπημα κι αντέχονται οι μπουνιές στον τοίχο– κι ύστερα το καθένα τους γυρίζει ολομόναχο στη θέση του: στους καναπέδες του ΙΚΕΑ και τις πελώριες τηλεοράσεις με τα συνδρομητικά προγράμματα, στη σιωπή των παιδικών δωματίων και στην άπνοια της συζυγικής κρεβατοκάμαρας, στον φθόνο, το μίσος και τον τρόπο που δεν έχουνε πού να κρυφτούν με τόσο λίγες καρδιές σε τόσο λίγες στέγες, στο ίντερνετ της βαθιάς επαρχίας – ζόρικο κι άστατο σαν τη μνήμη. Μέχρι κι ο τόπος του αλόγιστου χαμού ήταν μια παράλειψη, μια εκπαιδευτική λειψανοθήκη: ένα μονοθέσιο του πάλαι ποτέ, που ελέω κρατικής αφηρημάδας εξακολουθούσε να λειτουργεί, έστω κι αν διήνυε το τελευταίο έτος της άσημης ιστορίας του: οι γεννημέ-

νοι απ' το 2003 κι έπειτα φοιτούσαν στο δημοτικό και το γυμνάσιο του Κόρακα, είκοσι χιλιόμετρα απ' το χωριό, στον δρόμο για Εγνατία κι Αλεξανδρούπολη. Κατ' ιδίαν, όλοι ευλογούσαν τον Θεό για τη γραφειοκρατική αβλεψία: ποιος ξέρει πόσα παιδάκια θα 'χε πάρει στον λαιμό του το πουτανοπαίδι, ο τουρκόσπορος, το σκατό της παραδουλεύτρας.

Πρόσεξε, γιατί παραμονεύει κι άλλο λάθος. Ο Σέξτος χαμήλωσε το βλέμμα με το ζόρι, κι ανάγκασε τον εαυτό του να κοιτάξει τους μαρμάρινους σταυρούς – και το οπτικό χαστούκι τον συνέφερε. Η μυθοποίηση του κακού είναι η πιο ύπουλη παγίδα: σκέψου μονάχα πόσο δημοφιλής υπήρξε ανέκαθεν ο Διάβολος στην τέχνη. Απ' την άλωση της Καρχηδόνας και τα ξεκληρίσματα του Ταμερλάνου μέχρι το Ολοκαύτωμα και τους Κόκκινους Χμερ, ο θύτης κάθε μαζικής βαρβαρότητας φαντάζει μοιραία πιο σαγηνευτικός, πιο μυστηριώδης –πιο νοσηρά ενδιαφέρων– απ' τα θύματά του. Και στην προσπάθεια να τον κατανοήσεις, η γοητεία που ασκεί μπορεί να εμπνεύσει μια ασυναίσθητη, δηλητηριώδη συμπόνια. Αλλά, όπως κι αν τον ανέλυες, ο Ράπτης δε διέφερε σε τίποτε απολύτως απ' τους έφηβους φονιάδες του Κόλουμπαϊν, απ' τον άθλιο ναζί Μπρέιβικ ή τους σφαγείς του Μπατακλάν. Ότι κι αν τον βασάνιζε, όποια κι αν ήταν η αιτία της καταστροφικής του μανίας, η πράξη του δε σήκωνε εξιλέωση. Δεν υφίστατο καν

τεκμήριο αμφιβολίας: τουλάχιστον τέσσερις απ' τους συμμαθητές του, δίχως να φαντάζονται ότι οι πανικόβλητες ανάσες που ακούγονται στο βίντεο ήταν οι τελευταίες τους –διότι κανείς δε φτάνει το παιδί στην κούφια ελπίδα και τη μαύρη απελπισία–, είχαν αποτυπώσει ολόκληρη την επίθεση στα κινητά τους, κι ένας αυτόπτης μάρτυρας (έστω κι αν επρόκειτο για τον αρχετυπικό τρελό του χωριού) είχε δει, απ' την άκρη της σχολικής αυλής, τον δολοφόνο να στέκεται για μερικές στιγμές καταμεσής του έργου του, κι έπειτα να πηγαίνει βιαστικά στο γραφείο του διευθυντή, να περιλούζει τον εαυτό του και τον χώρο με βενζίνη, και να αυτοπυρπολείται. Όλα τ' άλλα –τα εξωφρενικά σενάρια κι οι αβάσιμες φήμες, οι κατάρρες κι οι βρισιές στο προφίλ του δράστη (που, όσο δεν το κατέβαζε κανείς, ανέμιζε σαν κόκκινο πανί για τον διάχυτο εκνευρισμό όλης της χώρας), οι απειλές στη μάνα Ράπτη (που ωστόσο έμενε ακόμη στο σπιτάκι της, στο τέρμα του χωριού)– ήταν απλώς σταγόνες απ' το αφρισμένο στόμα της συλλογικής οργής, κι επ' ουδενί δεν αναιρούσαν τη χειροπιαστή και τεκμηριωμένη –με εφιαλτικό οπτικοακουστικό υλικό– αγριότητα της ομαδικής εκτέλεσης. Δεν ήρθα εδώ για να καταλάβω, δήλωσε νοερά ο Σέξτος, επικαλούμενος τη φράση που συνόψιζε –σαν διαλογισμός– τη δουλειά του. Ήρθα για να καταγράψω.

Ένας φίθυρος τον έκανε να στρέψει το κεφάλι τρο-

μαγμένος – αλλά ήταν μόνο η καστανιά που έγερνε πάνω απ’ την είσοδο του νεκροταφείου, κι έκλαιγε ολοένα κίτρινα φύλλα. Όταν το παμπάλαιο Ρενό του ανέβηκε ασθμαίνοντας το τελευταίο κομμάτι του χωματόδρομου, και το χωριό φανερώθηκε, το θέαμα τον θάμπωσε: μια αχανής στρατιά από θεόρατα φυλλοβόλα, που υψώνονταν μέσα από ένα παχύ χρυσαφένιο χαλί, μια φυλλωσιά νεκρή κι ωστόσο ζωηρή σαν πυρκαγιά, που έκρυβε ολότελα το έδαφος – κι ανάμεσα στα πεταμένα ρούχα των δέντρων, εκατοντάδες ώριμοι καρποί, γυαλιστεροί σαν μάτια ζώου μες στις αγκαθωτές φωλιές τους. Είχε κι η φύση τη σκληρόραδα της – κι όσο περισσότερο κοιτούσε τα μισόγυμνα κλαριά, τόσο τα φύλλα τού φαινόταν σαν ξανθά κεφάλια που έπεφταν, κομμένα, στο κενό.

Η Μάγδα ήταν –όπως πάντα– κατηγορηματική: η πολλαπλή δολοφονία ήταν παράπλευρη απώλεια –εξωτερίκευση– της αυτοκτονίας, γι’ αυτό κι ο Ράπτης είχε αλλάξει μέθοδο εξολόθρευσης όταν έφτασε στον τελικό, πραγματικό του στόχο – τον εαυτό του: ενώ θα μπορούσε να ξεμπερδέψει με μια ριπή του πολυβόλου, είχε διαλέξει τον πιο οδυνηρό, καθολικό αφανισμό. Πολλές φορές ο αυτόχειρας ενεργεί –έστω και χωρίς να το αντιλαμβάνεται– εκδικητικά, του είχε εξηγήσει, όταν έσκασε η είδηση κι ο Σέξτος αποφάσισε ότι θα αφιέρωνε το επόμενο κομμάτι του στο Χρυσοδέντρι. Η πράξη του γίνεται το

ιδανικό εργαλείο τιμωρίας – μιας αμετάκλητης, ισόβιας ποινής σε βάρος αυτών που θεωρεί υπαίτιους της δυστυχίας του: «Εσείς με φέρατε σ' αυτό το σημείο, και θα το μετανιώσετε πικρά: ο πόνος μου όπου να 'ναι θα τελειώσει, αλλά ο δικός σας μόλις άρχισε». Ο πρωταρχικός σκοπός του Ράπτη ήταν να πεθάνει, και πήρε μαζί του όλο το σχολείο. Κι όχι μονάχα για να τους τιμωρήσει: ο συνδυασμός φόνου-αυτοκτονίας είναι κι ένας τρόπος να μετριάσει ο δράστης τον φόβο –τη μοναξιά– του επικείμενου θανάτου: θα πεθάνει, ναι, αλλά θα 'χει παρέα. Στην ουσία, πρόκειται για εξατομικευμένη εσχάτολογία: αστεροειδείς, πυρηνικά, πανδημίες, συντέλειες – η ιδέα της κοινής μετάβασης στο τίποτα είναι, μ' έναν διεστραμμένο τρόπο, παρήγορη.

Ο Σέξτος, που δεν είχε διαβάσει μισή αράδα Φρόντ στη ζωή του, έβρισκε όλες αυτές τις ερμηνείες της Μάγδας υπερβολικά φρουϊδικές – κι η ψυχιατρικοποίηση του Ράπτη, στην οποία αναπόφευκτα οδηγούσαν, δεν του άρεσε καθόλου. Υφέρπουσα κατάθλιψη, αυτομομφή, διαταραχή προσωπικότητας, αυτοκτονικός ιδεασμός – ρίξε μέσα και το ενδεχόμενο φαρμακευτικής ψύχωσης απ' την ντόπα, και το αρχιδάκι που έκλεισε τόσα σπίτια σου βγαίνει λαβωμένη ψυχούλα, παρεξηγημένος άγιος.

Κι εξάλλου –μονολόγησε, ταλαντευόμενος για πολλοστή φορά απ' τον έναν πόλο του θυμικού στον

άλλο, απ' τη νηφαλιότητα στην αγανάκτηση, απ' την επιθυμία για μια ουσιαστικότερη εξήγηση στην τυφλωμένη αδιαφορία— ποιος λέει πως το κακό είναι πάντοτε βαθύ; Καμιά φορά, είναι ρηχό σαν λακκούβα με βρομόνερα. Μια εφηβική σχέση που λήγει άδοξα: μια θρυλούμενη φωτογραφία (το δίχως άλλο πορνογραφικού χαρακτήρα) που γίνεται βάιραλ στον ασφυκτικό μικρόκοσμο του ακριτικού σχολείου: ένας πιτσιρικάς μονογονεϊκής οικογένειας που πλακώνεται στα χάπια για να γίνει ντούκι και να δραπετεύσει από τις εσχατιές της επαρχίας: κι αβίαστη πρόσβαση σε μια ντάνα παράνομα όπλα μαζικής εξολόθρευσης. Πώς να μην κάτσει η στραβή;

Όμως αυτή η ευκολία, η γραμμική, τεμπέλικη θεώρηση—πάρ' το αίτιο, τσάκω το αιτιατό—, πλησίαζε επικίνδυνα τη στενομυαλιά της λαϊκής δημοσιογραφίας, που μιλούσε ακόμη για εγκλήματα πάθους, λες και τα θύματα δεν κατέληγαν δαρμένα, βιασμένα ή σκοτωμένα, αλλά παγιδευμένα σε κάποιον σκιώδη, ακατονόμαστο οργασμό. Ότι οδηγεί σε δυο μέτρα μάρμαρο δεν μπορεί να λέγεται πάθος.

Padam! Padam! Padam!

Στη σιγαλιά του νεκροταφείου, η φωνή της Πιάφ ήχησε σαν συναγερμός— ο Σέξτος πήδησε στον αέρα, κι άκουσε τα πουλιά στα γύρω δέντρα να φτεροκοπάνε φοβισμένα. Το κινητό του ήταν παλιατζούρα, αποφόρι της Λενιώς, κι είχε το ringtone εγκα-

τεστημένο, κι όπως είχε διαπιστώσει κατόπιν μακράς (και πικράς) πείρας, το να σε ξυπνάει το πρωί, ή να σ' επαναφέρει στην πραγματικότητα –διακόπτοντας στιγμές χαλάρωσης, περισυλλογής, ενίοτε και αυνανισμού–, ο στεντόρειος λαρυγγισμός της θρυλικής σαντέζ δεν ήταν διόλου ευχάριστο. Πολλές φορές, έβριζε αντανakλαστικά τη μακαρίτισσα μέσα απ' τα δόντια του (Σκάσε, μωρή! – Σιχτίρ, χαμούρα!) για την ταχυκαρδία, κι ωστόσο υπέμενε στωικά τα καθημερινά ξαφνιάσματα, αφενός διότι δεν είχε ιδέα πώς ν' αλλάξει κουδούνισμα στο τρισκατάρατο μαραφέτι, κι αφετέρου γιατί δεν του πήγαινε η καρδιά να σβήσει το τραγούδι που 'χε διαλέξει η κόρη του. Πάλι καλά να λες, σκεφτόταν κάθε που το κινητό τον αιφνιδίαζε: θα μπορούσε να 'χε περασμένο το «Καλημέρα, ήλιε», και να του προξενούσε διαρκώς την ανυπέρβλητη –πλην μάταιη– παρόρμηση να μπουκάρει σ' ένα σχολείο και να ψηφίσει ΠΑΣΟΚ.

Μόλις είδε τ' όνομα στην οθόνη, χαμογέλασε πλατιά. Καμιά φορά, όταν τη μελετούσε επίμονα, κι ένιωθε τη λαχτάρα ν' ακούσει τη φωνή της, το τηλέφωνο χτυπούσε, κι ήταν εκείνη – κι όπως τον είχε διαβεβαιώσει, το ανεξήγητο φαινόμενο ήταν αμφίδρομο, λες και τους ένωνε ο περίφημος διαισθητικός δεσμός των διδύμων, παρότι η Μάγδα του έριχνε τέσσερα χρόνια.